

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
XIV.1.A

HUDEBNÍ VÝCHOVA

XIV.1.A – Hudební výchova

Charakteristika předmětu: HUDEBNÍ VÝCHOVA v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět hudební výchova vychází ze vzdělávacího oboru Hudební výchova (RVP ZV), která je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Vzdělávací a výchovné cíle předmětu vycházejí z tradiční české hudebnosti, kterou kompetentním způsobem rozvíjejí v kontextu současného evropského kulturního prostoru.

Hudební výchova podněcuje, rozvíjí a kultivuje přirozenou potřebu setkávání s hudbou, obohacuje estetické vnímání a prožívání světa. V souladu s přirozeným fyziologickým, emocionálním a rozumovým rozvojem studentů směřuje hlavně k tomu, aby kultivovali svůj vkus a rozvíjeli své hudební schopnosti, cítění, tvořivost a originalitu.

Ve všech ročnících je celoročně při různých činnostech realizováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova (rozvoj schopností poznávání, kreativita a komunikace), do výuky se promítají i průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova. Hudební výchova se prolíná s některými oblastmi literatury, dějepisu, zeměpisu a výtvarné výchovy.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	2	X
sekunda	2	X
tercie	1	X
kvarta	1	X

Organizace výuky

Výuka hudební výchovy probíhá ve specializované učebně hudební výchovy, která disponuje příslušnou audiovizuální technikou, pianinem, flétnami, kytarami a Orffovými nástroji.

Při výuce je třída rozdělena na dvě skupiny, které se pravidelně střídají.

V tercii je výuka doplněna o mezipředmětovou dílnu anglického jazyka a hudební výchovy „The Beatles“ (viz samostatná charakteristika); znalosti a dovednosti zde získané jsou využity v dalších činnostech v předmětu a zahrnuty do hodnocení.

Dle charakteru výuky jsou do ní zakomponovány návštěvy výstav, generálních zkoušek, koncertů a exkurze.

XIV.1.A – Hudební výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie probíhají v kombinaci receptivních aktivit a tvořivých činností. Směřují k utváření individuálního vkusu studenta v kontextu objektivních estetických měřítek a kulturních vývojových tendencí. Kladou důraz na rozvoj komunikace studenta s využitím specifických možností hudebního jazyka a tím na formování jeho estetického citění.

Kompetence k učení

- umožňujeme studentům ve vhodných případech realizovat vlastní hudební nápady
- podporujeme jejich tvořivost
- kultivujeme estetické vnímání studentů
- vedeme je k sebehodnocení
- maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- dbáme na osvojení odborné terminologie, kterou studenti uplatňují nejen při výuce, ale i v projektovém vyučování, v referátech a odborných interpretacích
- vedeme studenty k využívání různých zdrojů informací (z internetu, rozhlasu, televize, MC, CD, DVD...)
- učíme studenty prezentovat jejich dovednosti, dle jejich schopností je zapojujeme do různorodých hudebních soutěží
- podněcujeme chuť a touhu studentů veřejně vystupovat na koncertech či vernisážích

Kompetence k řešení problémů

- uskutečňujeme řízené hudební interpretace a tím vedeme studenty k hledání různých tvůrčích postupů a řešení zadaných úkolů
- nabízíme prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů a estetických soudů
- zadáváním úkolů podněcujeme studenty k přemýšlení, rozvíjení kreativity, fantazie a originality
- vedeme studenty k zodpovědnosti za průběh práce i konečný výsledek při týmové a individuální práci

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na rozvoj komunikace s využitím specifických možností hudebního jazyka
- vedeme k aktivnímu pěstování hudby formou skupinových aktivit nebo sólového projevu
- učíme studenty pravidlům komunikace s jednotlivci, ve skupině, s vyučujícím a ostatními dospělými osobami
- vedeme je k užívání nonverbální komunikace (hudební dramatizací, gestikulací, mimikou, pohybem, výtvarným vyjadřováním)

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva i nedostatky
- při společných diskuzích a estetických soudech klademe důraz na respektování názoru druhých a schopnost přijímat cizí názor

XIV.1.A – Hudební výchova

- učíme studenty přijmout určitou roli ve skupině jak při běžné výuce, tak při simulaci konkrétní situace

Kompetence občanské

- podněcujeme a rozvíjíme potřebu studenta setkávat se s hudbou jako s přirozenou součástí života
- prosazujeme a ukotvujeme tradiční hodnoty evropských kulturních tradic
- pomáháme zasazovat aktuální kulturní trendy do širších historických, filozofických a společenských souvislostí
- umožňujeme studentům připravovat veřejné programy a vystoupení (např. hraní pro děti v MŠ, vernisáže ke kulturním akcím města Liberce)
- výuku doplňujeme o praktické exkurze
- při návštěvách divadla respektujeme společenské normy

Kompetence pracovní

- učíme studenty patřičně zacházet s hudebními nástroji a hudebními nosiči
- vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a posouzení jejich schopností a možností z hlediska budoucí profesní orientace

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

P R I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Tón, zvuk <ul style="list-style-type: none">• barva, síla, délka, výška• sluchová analýza	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student rozlišuje mezi tónem a zvukem v běžném životě i v hudebním díle</i>○ <i>rozpozná kvality tónu</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova v průběhu celého studia
Pěvecký a mluvený projev <ul style="list-style-type: none">• správné dýchání• pěvecká výslovnost• mužské a ženské hlasy• umělé hudba• nonumělé hudba	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student chápe rozdíl mezi kultivovaným zpěvem a mluveným projevem</i>○ <i>rozšiřuje hlasový rozsah</i>○ <i>své hlasové schopnosti využívá při zpěvu i při vokálně instrumentálních aktivitách</i>	
Hudební grafologie <ul style="list-style-type: none">• notová osnova• hudební grafické znaky	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student se orientuje v notovém zápisu</i>○ <i>vytváří notový zápis</i>	
Rytmus <ul style="list-style-type: none">• hodnoty not• pomlky	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student se orientuje v základních rytmických hodnotách</i>○ <i>čte rytmický zápis</i>○ <i>podle sluchu je schopen zaznamenat rytmický diktát</i>○ <i>dle předlohy vytleská rytmus</i>	
Dynamika <ul style="list-style-type: none">• crescendo, decrescendo• p, mf, f	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student rozpozná dynamické změny</i>○ <i>chápe grafologický zápis dynamiky</i>○ <i>využívá jej v praktických činnostech</i>	
Píseň <ul style="list-style-type: none">• lidová píseň	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student vokálně i instrumentálně interpretuje lidovou a umělou píseň</i>	Využití učiva literatury

XIV.1.A – Hudební výchova

<ul style="list-style-type: none"> • umělá píseň 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>chápe rozdíl mezi lidovou a umělou písní</i> 	
Hudební nástroje <ul style="list-style-type: none"> • dechové nástroje • strunné nástroje • bicí nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná hudební nástroje podle stavby i barvy zvuku</i> 	
Hra na hudební nástroje	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student reprodukuje motivy, témata nebo jednoduché skladby pomocí jednoduchých Orffových nástrojů, zobcových fléten, keyboardů apod.</i> 	Studenti vlastní sopránovou zobcovou flétu.
Hudební dramatizace, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student využívá své individuální pohybové nadání k vyjádření hudby nebo dramatického děje pohybem</i> ○ <i>rozpozná některé z tanců různých stylových období</i> ○ <i>zatančí základní národní tance</i> 	
Hudební styly a žánry	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student analyzuje českou i světovou artifiální a nonartifiální hudbu na základě referátů, interpretací, aktualit</i> ○ <i>určí místo a dobu vzniku hudební ukázky</i> ○ <i>čerpá a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů</i> 	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova

SEKUNDA		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Stupnice <ul style="list-style-type: none"> • diatonické stupnice • chromatická stupnice • exotické stupnice 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná durovou a mollovou stupnici</i> ○ <i>samostatně vytváří základní modely stupnic</i> 	
Intervaly <ul style="list-style-type: none"> • čisté intervaly • velké intervaly 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozeznává základní intervaly</i> ○ <i>orientuje se v jejich zápisu a používá je v praxi</i> 	
Akordy <ul style="list-style-type: none"> • durové akordy • mollové akordy • akordové značky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student sluchem i v písemném zápisu rozeznává durové a mollové akordy</i> 	
Sluchová analýza	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student reprodukuje jednotlivé tóny</i> ○ <i>převádí tóny i melodie z nezpěvné polohy do zpěvné</i> ○ <i>zachycuje rytmus nebo melodii pomocí grafického záznamu</i> 	
Taktování <ul style="list-style-type: none"> • takt • metrum, tempo • taktování 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student realizuje písně ve 2/4, 3/4, 4/4 rytmu</i> ○ <i>písemnou formou zaznamenává takty</i> ○ <i>pohybem znázorňuje tempo</i> 	
Hra na hudební nástroje	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozšiřuje praktickou hru na kytaru</i> 	
Doprovody <ul style="list-style-type: none"> • motiv • téma 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vytváří jednoduchý doprovod písní, motivů či témat na hudební nástroje</i> 	

XIV.1.A – Hudební výchova

	<ul style="list-style-type: none"> o vytváří na základě svých schopností přede hry, dohry, mezihry 	
Vícehlas	<ul style="list-style-type: none"> o student realizuje dvojhlas, vícehlas (kánon) 	
Hudební styly a žánry	<ul style="list-style-type: none"> o student analyzuje <i>artificiální i nonartificiální hudbu na základě referátů, interpretací, aktualit</i> o dokáže určit místo a dobu vzniku hudební ukázky o čerpá a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů, dokáže je při výuce vhodně použít 	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova
Hudební dramaturgie, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry	<ul style="list-style-type: none"> o student využívá své individuální pohybové nadání k vyjádření hudby nebo dramaturgického děje pohybem o rozpozná a zatančí některé z tanců různých stylových období 	

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební styly a žánry <ul style="list-style-type: none"> • jazz • folk • country • muzikály • rock 	<ul style="list-style-type: none"> o student chápe rozdíl mezi <i>artificiální a nonartificiální hudbou</i> o zařadí na základě <i>individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do hudebního proudu</i> o dle <i>poslechu</i> určí místo a dobu vzniku hudební ukázky o vysvětlí <i>kulturní, historické i geografické kořeny odlišného hudebního projevu</i> o <i>interpretuje dle svých schopností hudbu rozdílných kultur</i> 	Realizována PT Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití učiva zeměpisu
Hra na hudební nástroje	<ul style="list-style-type: none"> o student <i>rozvíjí a rozšiřuje praktickou hru na doprovodné i sólové hudební nástroje</i> 	
Populární hudba <ul style="list-style-type: none"> • nonartificiální hudba 	<ul style="list-style-type: none"> o student <i>analyzuje a srovnává proudy a hudební žánry populární hudby</i> o <i>reprodukuje jednoduché populární skladby</i> o dokáže určit místo a dobu vzniku hudební ukázky o <i>srovnává a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů</i> o <i>interpretuje nonartificiální hudbu ze zpěvníků, učebnic či jiných zdrojů</i> 	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova
Hudební dramaturgie, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry	<ul style="list-style-type: none"> o student využívá své <i>individuální pohybové nadání k vyjádření hudby, dramatického děje nebo citové emoce</i> o rozpozná a zatančí <i>tance různých stylových období</i> 	

XIV.1.A – Hudební výchova

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební epochy <ul style="list-style-type: none"> • periodizace hudby • obecná charakteristika období • představitelé • kompoziční techniky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student dokáže fakticky správně pojmenovat jednotlivá vývojová hudební období</i> ○ <i>chápe rozdíly mezi jednotlivými hudebními epochami</i> ○ <i>čerpá a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů</i> ○ <i>analyzuje a srovnává hudebně historické vztahy</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova a Mediální výchova</p> <p>Využití učiva dějepisu a literatury</p>
Záznam hudby <ul style="list-style-type: none"> • historické a současné notace 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozeznává možné typy hudebních záznamů</i> 	
Orchestr a orchestrace <ul style="list-style-type: none"> • dirigent • part • partitura 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student chápe funkci orchestru a jeho postavení</i> ○ <i>chápe funkci dirigenta a jeho práci s notovými materiály</i> ○ <i>reprodukuje hudební zápis z předlohy</i> ○ <i>dle svých schopností se zapojuje do společných orchestrálních aktivit</i> 	
Hudební formy	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpoznává charakteristické hudební formy stylových období, dle individuálních možností vokálně nebo instrumentálně interpretuje drobné formy</i> 	
Hra na hudební nástroje <ul style="list-style-type: none"> • artifiální hudba • nonartifiální hudba 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozvíjí a rozšiřuje praktickou hru na doprovodné i sólové hudební nástroje</i> ○ <i>chápe rozdíly mezi evropskou a etnickou hudbou jiných světadílů</i> ○ <i>dle svých schopností interpretuje hudbu rozdílných kultur</i> 	<p>Realizováno PT Multikulturní výchova</p>
Hudební dramatizace, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student umí pohybově vyjádřit hudební i mimohudební obraz</i> ○ <i>vhodně pohybově reaguje na slyšený hudební proud</i> ○ <i>zatančí nebo originálně pohybově ztvární základní tance</i> 	